

Preken ved visitasgudstjeneste, Ås kirke 7. juni 2026.

Om dåpen

2. Mosebok 14,15–22

15 Herren sa til Moses: «Hvorfor roper du til meg? Si til israelittene at de skal dra videre!

16 Du skal løfte staven din og rekke hånden ut over havet og kløve det, så israelittene kan gå tørrskodd tvers igjennom havet. 17 Se, jeg gjør egypterne harde, så de setter etter dem. Jeg skal vise min herlighet på farao og hele hans hær, på vognene og rytterne hans. 18 Egypterne skal kjenne at jeg er Herren når jeg viser min herlighet på farao og vognene og rytterne hans.

19 Guds engel, som hadde gått foran Israels leir, byttet nå plass og gikk etter folket. Skysøylen som var foran dem, flyttet seg og stilte seg bak dem, 20 så den kom mellom egypternes leir og israelittenes leir. Og skyen kom med mørke, men den lyste likevel opp natten, så de ikke kom inn på hverandre hele natten. 21 Da rakte Moses hånden ut over havet, og Herren drev havet bort med en sterk østavind som blåste hele natten, så havet ble til tørt land. Vannet ble kløvd, 22 og israelittene gikk tørrskodd tvers igjennom havet. Vannet sto som en mur til høyre og venstre for dem.

Titus 3,4–7

4 Men det ble åpenbart

hvor god vår Gud og frelser er,

og at han elsker menneskene:

5 Han frelste oss,

ikke på grunn av våre rettferdige gjerninger,

men fordi han er barmhjertig.

Han frelste oss

ved badet som gjenføder

og fornyer ved Den hellige ånd,

6 som han så rikelig har øst ut over oss

ved Jesus Kristus, vår frelser,

7 så vi skulle bli rettferdige ved hans nåde

og bli arvinger til det evige liv, som er vårt håp.

Matteus 3,11–12

11 Jeg doper dere med vann til omvendelse. Men han som kommer etter meg, er sterkere enn jeg, og jeg er ikke verdig til å ta av ham sandalene. Han skal døpe dere med Den hellige ånd og ild. 12 Han har kasteskovlen i hånden og skal rense kornet på treskeplassen. Hveten sin skal han samle i låven, men agnene skal han brenne opp med en ild som aldri slukner.»

PREKEN

I Botswana i Afrika er kvegdrift en viktig del av landbruket. Landet grenser til Sør-Afrika i sør, til Namibia i vest, Zimbabwe i Øst, og Zambia og Angola i Nord. Landet består av mye ørken, men også av store frodige områder. Det fortelles at da min forgjenger emeritert biskop Atle Sommerfeldt kom til Botswana som ung utsendt for Kirkens nødhjelp, ble han så fascinert av alt kveget som gikk fritt langs veiene og på de enorme steppene. Han kommenterte til farmeren han satt i bilen med at *de måtte vel ha enorme kilometer med gjerder for å gjerde inn de gigantiske beiteområdene.* Farmeren svarte raskt: *Nei, nei, du trenger ikke gjerder, bare du har gode kilder!*

Fortellingen er muligens ikke helt korrekt gjengitt, men det er omtrent slik biskop Atle fortalte den til oss prestene da han var ny biskop. Han ville at vi skulle jobbe godt med kildene til flokken vi er hyrder for, så folk søker seg dit, og han ville at vi skulle være mindre opptatt av gjerdene som skal stenge noe eller noen ute. Det bildet gjemte jeg i hjertet, for det rimer så godt med min oppfatning av hva kirkens oppdrag er. Å rive ned gjerder som stenger folk ute fra kirken, og holde kildene så friske og klare at stadig flere søker seg til kirken. Det er ikke vår jobb å vokte grensene, det er ikke vår jobb å vurdere hvem som fortjener tilgang til kildene og hvem som bør holdes borte. NEI, det er vår jobb som kirke å peke på kildene til tro, håp og liv i overflod, så stadig flere gjenkjenner Guds kjærlighet i sine liv og får lyst til å følge Jesus Kristus.

Her i Nordby, Kroer og Ås menigheter har jeg møtt et stort engasjement for de sentrale kildene. Her høvles terskler og her løftes takene, så det skal bli lettere å komme inn i kirkene, men også så det skal bli enklere å gå ut med evangeliet. For evangeliet er en kilde som ikke bare finnes inne i kirkene, men evangeliet beveger seg fritt ute blant folk og skaper liv og håp der det kommer til uttrykk.

Den lutherske kirkes sentrale kilder er Ord og sakramenter. Det forkynte ord, dåpen og nattverden. I dagens tekster handler det om dåp.

Da jeg ble døpt, var jeg et lite spedbarn, kun noen uker gammel. Jeg ble kledd i en lang, hvit kjole som var et arvestykke fra min fars familie. Kjolen er fortsatt i bruk. Den er godt over hundre år gammel, og det tynne fint heklede stoffet er etter hvert blitt skjørt og sprøtt. Hvor mange som er døpt i den, er jeg usikker på. Men det er mange! Jeg kunne ikke selv si at jeg ville bli døpt, eller uttrykke min tro på noe vis den tidlige høstdagen i 1970. Jeg ble båret i mammas armer, og mine foreldre svarte for meg. Ja, vi vil at Kari skal bli døpt og høre Kristus til. Jeg hvilte i omsorgen fra de voksne, og fikk ta imot Guds nåde uten å kunne gjøre annet enn å nettopp å ta imot.

Dåpen er Guds gave til oss mennesker. Som forfatteren av brevet til Titus beskriver det:

Gud frelste oss

ved badet som gjenføder

og fornyer ved Den hellige ånd,

6 som han så rikelig har øst ut over oss

ved Jesus Kristus, vår frelser,

7 så vi skulle bli rettfærdige ved hans nåde

og bli arvinger til det evige liv, som er vårt håp.

Det er ikke Gud som trenger dåpen, men vi mennesker. Dåpen er et kraftfullt, konkret uttrykk for at Gud elsker oss mennesker, og vil gi oss del i Guds rike. I dåpen kommer Gud oss nær, og vannet som risler over hodet til den som blir døpt, er et fysisk uttrykk for Guds store nåde.

Dåpen er et mysterium, en hellig handling, som ikke kan forklares. Dåpen kan vi bare ta imot. Den kobler oss til Jesus Kristus. Til hans liv, hans død og oppstandelse. I dåpen blir den som skal døpes tegnet med korsets tegn mens presten sier: *Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn til et vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Kristus og tro på ham.*

Om du ønsker å høre Kristus til, eller du lurer på om det kan være noe for deg, eller du leter etter måter å forsterke din tilhørighet til Gud og kirken på, kan det være et godt sted å begynne, å tegne deg med korsets tegn og si ordene: Jeg hører Kristus til. Det kan du gjøre om du er døpt eller ikke.

Alle får vi leve i dåpens nåde hele vårt liv. Men dåpen gir oss også et kall til å leve som kristne. Leve i dåpen. Hva kan det bety?

Det lurte også en konfirmant jeg møtte for ikke lenge siden på: Må man be til Gud hver dag for å være kristen? Spurte han. Jeg svarte spontant: Nei, man må ingenting for å være kristen. Å være kristen er å ta imot Guds kjærlighet og nåde.

Konfirmanten var ikke helt fornøyd med svaret mitt. Han hadde en god venn som var muslim. Vennen ba fem ganger om dagen og gikk til moskeen hver fredag. Konfirmanten syntes det virket så fint at det var så konkret å være muslim. Han selv ville høre til i kirken og ville gjerne ha noe konkret å gjøre som viste for ham selv og for andre at han er kristen.

Vi fortsatte å snakke om hva kristendommen har av ulike måter å praktisere sin tro og tilhørighet på. Konfirmanten fortalte at han var usikker på om han trodde på alt han hadde hørt om Jesu fødsel, liv, død og oppstandelse, og særlig syntes han det med at Jesus gikk på vannet hørtes helt utrolig ut. Men han trodde han ønsket å høre til i kirken, og ville gjerne vite hva han skulle gjøre. Ikke bare hva han skulle tenke og tro i sitt hjerte. Jeg anbefalte fem kristne tros-praksiser han kunne prøve, en for hver finger på hånden. Det er fem praksiser jeg forsøker å leve etter selv, og det er fem gode kilder som kristen tro gir oss. Noen av dere har hørt meg si dette før denne uken, men man må repetere hvis man skal huske!

Den første er å tegne korsets tegn på deg selv, mens du sier høyt eller stille: Jeg hører Kristus til.

Den andre er å be Fadervår og lese om Jesus i Bibelen.

Den tredje er å være snill mot din neste og mot deg selv og mot naturen.

Den fjerde er å gå til gudstjeneste eller til et annet kristen fellesskap regelmessig.

Den femte er å hvile i Guds nåde. Nåden bærer oss.

Jeg tror at Gud elsker oss og alltid tar imot oss med nåde og kjærlighet. Om vi har en sterk indre tro og er hellig overbevist om alle deler av trosbekjennelsen og bibelen, eller om vi nølende nærmer oss, og lurert på om kristen tro er noe for oss. Gud avviser ingen, og Gud tåler vår tvil.

Gud møter oss alltid med nåde. Vi får hvile i Guds kjærlighet og Guds barmhjertighet. Gud elsker menneskene og er alles gode Far. Vi er alle Guds elskede barn. Og kanskje kan spedbarnet som bæres til dåp være en fortelling til deg om hva dåpens nåde og Guds nåde er? Det er å bli båret til Gud og tatt i Guds favn og få ta imot Guds kjærlighet. Som et spedbarn som ikke kan bidra selv. Det er Gud som handler. Vi får ta imot. Slik er det også for en ungdom eller voksen som blir døpt. Det er aldri for tidlig eller for sent å bli døpt. Ingen er for ung, ingen er for gammel til å bli døpt. Alle får vi ta imot Guds nåde. Alle får vi leve i dåpens nåde.

En kilde til liv fra evighet til evighet.

«Jeg hører Kristus til».

Ære være Faderen, sønnen og den hellige ånd...